

УДК 316.324.8:004

ЦІННОСТІ СУСПІЛЬСТВА ГЛОБАЛЬНОГО РИЗИКУ ТА РЕЖИМ ДЕКАРБОНІЗАЦІЇ

Гарбузова Д.С.

Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Тіхонова Л.А.
Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. філософії
м. Харків, Україна

тел. (057)702-14-65, e-mail: daria.harbuzova@nure.ua

The article is devoted to the development of the concept of "global risk society" and the problems of promoting the international regime of decarbonization. It is proved that the influence of man on nature, the rapid complication of the technological system, the rapid development of the consumer society and the intensity of global connections contribute to an increase in the risk of natural and man-made disasters. The current ecological situation is characterized not only by the limitation and shortage of the main natural resources, but also by a systemic imbalance at the global level. The result of such an imbalance is a constant sense of future danger, which arises not only among experts, but also among all of humanity.

У сучасному суспільстві великої популярності набуває соціологічна концепція «Глобального суспільства ризику». Ця концепція виникла достатньо давно, але пандемія коронавірусу надала їй існуванню нового значення та актуальності. Основою концепції «Глобального суспільства ризику» є зростання занепокоєності населення планети щодо зміни клімату та проблем, які можуть бути з цим пов'язані. Розробники концепції вважають, що вплив людини на природу, стрімке ускладнення технологічного устрою, швидкий розвиток суспільства споживання та інтенсивності глобальних зв'язків, сприяють підвищенню ризику природних і техногенних катастроф.

Сучасна екологічна ситуація характеризується тим, що мова йде вже не просто про обмеженість і нестачу головних природних ресурсів, а про системний дисбаланс на глобальному рівні. Результатом такого дисбалансу є постійне відчуття майбутньої небезпеки, що виникає не тільки у експертів, а й у всього людства. Така ситуація сприяла появі та просуванню міжнародного режиму декарбонізації, засновником та головним актором якого виступає Євросоюз. Європейський Союз намагається сформувати новий міжнародний режим декарбонізації для реалізації цінностей глобального суспільства ризику. Режим декарбонізації покликаний створити певні механізми реагування на кліматичні ризики і як результат – поступово сформувати новий міжнародний кліматичний порядок.

Пандемія COVID – 19 багато чого змінила у свідомості людей і продемонструвала як навіть невелике скорочення людського впливу на

оточуюче середовище може мати швидкий позитивний ефект на екологічну ситуацію. Активні дискусії щодо зниження парникових викидів та запровадження «зеленої енергетики» ведуться вже давно. Вчені сперечаються також про антропогенний фактор кліматичних та екологічних змін. Але до пандемії дуже поширеним було повне неприйняття кліматичних проблем. Пандемія продемонструвала, що природа може швидко очиститися під час карантину і також швидко може знов забруднитися. Вчені вважають, що феномен швидкого самоочищення екосистеми шляхом обмеження антропогенного навантаження – дуже важливий фактор. Проте дія цього фактору обмежена саме людиною.

Погляд на світ через призму концепції глобального суспільства ризику формує нові глобальні цінності. Основною цінністю суспільства стає відмова від оптимістичної віри у можливість прогресу. Відтепер практично усі зусилля людства будуть спрямовані не на збільшення темпів постійного розвитку, а на кризовий менеджмент і мінімізацію шкоди від прогресу. Друга цінність суспільства ризику пов'язана із зміцненням глобальної солідарності, яка може стати ключовою умовою виживання людства. Для збереження кліматичної стабільності глобальна солідарність має першорядне значення. Ще одна цінність світу після пандемії пов'язана із вибором між свободою і безпекою. Карантинні заходи у багатьох країнах суттєво обмежували права громадян, що, у свою чергу, сприяло не тільки громадській дискусії про їх допустимість і межі, але й викликало громадянські протести. Багато хто побоюється, що цінність усвідомленої відмови від свободи може залишитися у суспільстві і після карантину. Реакція людства на пандемію COVID – 19 виявила таку цінність нового суспільства як ефективне державне регулювання соціально-економічної сфери суспільства.

Досвід показав, що приватний бізнес руйнується швидше і частіше, ніж державні структури. Цінність державної влади і регулювання тільки зростає, бо у кризових ситуаціях саме держава може допомогти і громадянам і приватним власникам. Наступна цінність глобального суспільства ризику може бути сформульована як переосмислення сутності суспільства споживання як такого. Досвід пандемії показав, що споживання само по собі не може бути цінністю і метою існування.

Споживання має бути свідомим, людству необхідно відмовитися від швидкої і бездумної зміни машин, гаджетів, та інших матеріальних цінностей. Така модель поведінки тільки підсилює надвиробництво товарів і сприяє негативному впливу на природне середовище.